

ŽIVLJENJE IN SVET

TEDENSKA REVILJA — PRILOGA PONEDELJSKEGA JUTRA

ST. 20.

V LJUBLJANI, 14. NOVEMBRA 1936.

KNJIGA 20

ON MIRNO SPI, A DUH NJEGOV ŽIVI

V GREGORČIČEV SPOMIN

OB TRIDESETLETNICI NJEGOVE SMRTI

ANTON OVEN

Dne 24. novembra letos bo trideset let, kar je v sončni Gorici prenehalo utripati plemenito srce našega pesnika-preroka Simona Gregorčiča. V planinski Goriški, na Vrsnem pod sivim Krnom, se je 1844. rodil, od tam je ob Soči nameril v svet svoj korak, v Gorici nastopil to svojo življenjsko pot in jo petdeset let pozneje tam tudi končal, vmes pa preromal to našo deželico in užil premnogo njene in svoje bolesti.

Ker njena bolečina je bila njegova in njegovo življenje ji je bilo posvečeno. In to je od mladih dni in vedno bolj. Vedno bolj ga je navdajala ta zavest in ob vstopu v svoje življenjsko delo je bil z njo že ves prepojen. Tako se je spojil s svojo ožjo domovino, tako proniknil vanjo s svojim srcem in duhom ob svojem delu zanjo, da je videl i v njeno bodočnost ter s preróškim glasom naročal Soči, tej ogromni solzi, naj čuva dom in rod.

Tako je stal na zapadni straži našega naroda in njegov pesniški poklic mu je bil služba domovini. Sam pravi:

Ne svoje, iskal sem le naroda slavo,
ne svoje, iskal sem domovja korist!

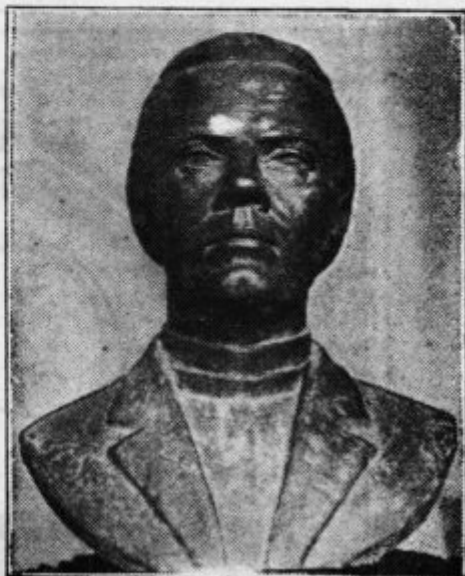
Tako je bil naš narodni pevec, naš bard! Naše narodno življenje je spremljala njegova pesem, ki je bila zato glasnica naših želja in bojazni, dela in zapostavljanja. Vse je imelo pri njem svoj pravi pomen šele pod vidikom boja za naš narodni obstoj in naš prostorček na soncu skupno z drugimi narodi.

Živeti vrli mož ne sme zase —
iz bratov sreče njemu sreča kljuje!

In iz njihove nesreče tudi njegova nesreča! In tudi te je prejel velik delež ter tudi v tem bil pravi sin svojega naroda.

Bil je nežnega srca in po svojem značaju še posebno mil in mehak, — kakor njegovi rojaki — toda v borbi za narod in njegove pravice je bil neupogljiv in neodjenljiv.

Kakor velik Slovenec, tako je bil tudi dober Jugoslovan in Slovan. Že v gimnaziji se je učil srbohrvaščine in češčine, potoval pozneje po Dalmaciji

POPRSJE SIMONA GREGORČIČA v nadnaravni velikosti, delo mladega slovenskega kiparja ZDENKA KALINA. Kip je namenjen za pesnikov spomenik, ki ga namerava postaviti v tivolskem parku društvo »Soča«. Poprsje je lito iz bronu, podstavek pa bo kamenit. Ljubljana bo po prizadevanju »Soče« dobila Gregorčičev spomenik, za katerega je že leta zbiral, a so bili prispevki tako majhni, da z njimi ni bilo mogoče uresničiti niti najmanjših pripravljalnih del.

do Cetinja in tudi na Češko. A tudi za Ruse se je vedno zanimal in ob vsaki priliki vprašal, kako se kaj godi našim vzhodnim bratom.

Učakal rad bi srečni dan,
dan našega združenja!
Bi zrl, kako en krov prostran
čez dom se ves razpenja —
oj dom krasan, tako prostran:
za brate naše rodne vse,
zaprane in pa vzhodne vse,
in s severa in juga —
to krasna bo zadruga!

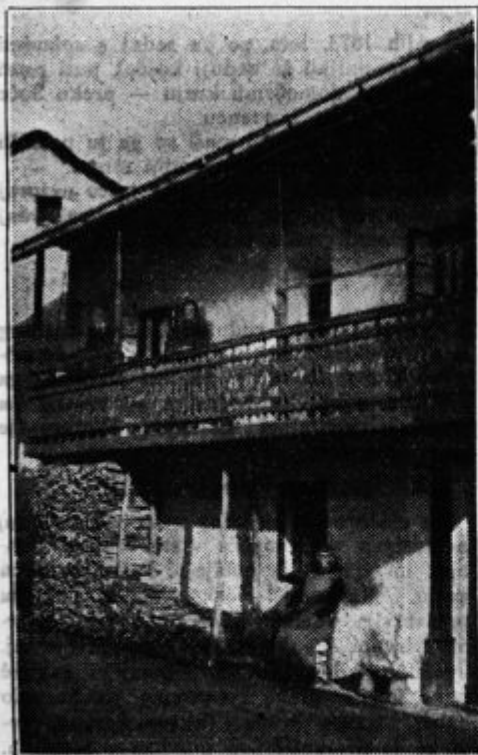
Njegova navezanost na svoje rodne kraje in rojake, njegova preprostost in skromnost, njegovo čuteče srce in kremenit značaj, njegova ljubezen do slovenske zemlje in vsega njenega, lepe-

ga in trpkega, to je naša natura, to smo mi vsi v svojem najboljšem, to je bil še prav posebno naš pevec Simon. Zato je tako zelo naš in nam v naših dušah pomeni še mnogo več, kakor se to sliši in vidi v vsakdanjih dneh našega življenja. Ljubimo ga mi — in tujina ga je priznala.

Volja za soncem in srečo njegovo in vseh njegovih rojakov je neprestano gorela v njem vse dni njegovega življenja — in vsaka senca in vsak nov oblak jo je le še povečal. In ker je čutil toliko gorja okoli sebe, je sicer njegova beseda često otožna in žalostna, a še v tej bridkosti je bodrilna, vedra in zmagojuča. Vse njene sence govore le o njenem velikem in žarkem soncu in pričakovanju lepše bodočnosti.

In temu primerna je vsa njegova pesem. Mehak in nežen jezik, milo doneč v svoji nežno ga oklepajoči vsebini, zaokroženi v celoto, ki je osvajala naša srca in jih bo plemenitila, dokler bodo ostala sebi zvesta.

Zato nam bodo te dni potovala več-

GREGORČICEVA ROJSTNA HISA

(Zgoraj sedanjí gospodar s svojo materjo, med njima okno sobe, kjer se je pesnik rodil)

krat v njegove kraje in na njegovo zadnjo pot.

✱

Dne 24. novembra je preminul in zgrnile so se okrog njega še enkrat množice našega naroda od blizu in daleč ter se zlasti naslednjega dne s solzami v očeh neprestano vrstile ob njegovem mrtvaškem odru, pri katerem so Sokoli v krojih stali na častni straži.

Rano zjutraj dne 26. novembra je bila v Gorici zbrana naša Goriška na zastopana vsa Slovenija in še marsikatero slovansko društvo. Dijaki so zapeli »Nad zvezdami«, nakar se je začel pomikati sprevod. Pred krsto so šli Sokoli, šolska mladina in duhovščina; za njo sorodniki, deputacije in ogromno naroda. Krenili so najprej v cerkev. Po mašah zadušnicah in po žalostinki »Blagor mu« so se podali na Glavni trg, ki je bil ves v slovenskih zastavah. Nastala je pobožna tišina in prijatelj je spregovoril v slovo njemu, ki gre nazaj v svoj planinski raj. In ko je nato še Pevsko in glasbeno društvo zapelo »Nazaj v planinski raj«, ni ostalo suho nobeno oko. Obložen z neštetiimi vencí se je nato naš pevec podal ob Soči na svojo poslednjo pot. Mnogo ljudi je šlo z njim, mnogo jih je strmelo za njim. Na nebu je sijalo sonce, toplo sonce...

Solkan je bil ves v črnih in narodnih zastavah z žalnimi trakovi. Sprevod je pričakovalo ogromno občinstva z občinskim odborom, Narodno čitalnico, Sokolom in šolsko mladino na čelu. Vsi so ga spremlili še nekaj časa na njegovi poti in mu tako izkazali svojo vdanost.

Isto se je dogodilo v Kanalu. Za čitalnico so položile tri belo-črne oblečene deklice na krsto prekrasen venec. Mnogo občinstva ga je spremljalo do Gorenje vasi.

Enak je bil sprejem v Ročinju.

Cim bolj se je sprevod približeval Gregoričevemu domačemu kraju, tem več naroda je bilo okrog njega. Tolminska dolina ga je pričakovala v Volčah. Tolminski dekan je blagoslovil krsto, nakar se je nadaljeval sprevod, kakršnega dolina tu ob Soči še ni videla. Ob krsti so šli tolminski gasilci v svojih črnih krojih, nato občinski odbori, čitalnice in Rokodelsko društvo z zastavami, šolska mladina z vsem učitelstvom in mnogo uradništva ter nepregledno ljudstva. Sv. Lucija, Volče in Tolmin so bili vsi v črnih in narodnih zastavah.

V Idriško, pol ure pred Kobaridom, je prišel sprevod ob sedmih zvečer. Ze pred vasjo sta ga pričakovali Požarni brambi iz Idriškega in Kobarida ter tvorili špalir s svečami v rokah. Tu je bila tudi Narodna čitalnica iz Kobarida — pesnik je bil njen ustanovitelj — ki je imela s seboj svoja

zastavo, ki so jo kobaridske gospe izdelale zanj 1868. njemu v čast. Tu je bilo kobaridsko starešinstvo, Izobraževalno in Opleševalno društvo z zastavami ter neštoto ljudstva.

Po razsvetljeni vasi Idsko je korakal sprejeto, zastrti v globoko žalost. Za sončnim dnem je plavala nad njim svetla luna

rodni in črni zastavah. Krsto so prenesli v cerkev in jo po kratki molitvi izročili nočni straži domače Požarne brambe.

Dne 27. novembra ob pol osmih so se začele obredne molitve, nato žalna sveta maša. Proti deveti se je začel sprejeto, kot ga Kobarid še ni videl. Vrli Kobaridci, ki so plakali, ko se je kot kaplan poslavljaj

Pogled na PLANINSKI RAJ

(Na levi nad Sočo SV. LOVRENC — pokopališče, na desni LIBUSNJE)

in so sevale zvezde. Planinski raj, zagr-njen v noč, je ob njih svetlobi žaloval nad izgubo svojega najvrlejšega sina. Veličast-nost poti je bila nepopisljiva.

Idrski zvonovi so zvonili, da so se oglasi kobaridski. Vas Mlinsko je bila vsa razsvetljena, Kobarid je imel na vsakem oknu vsaj dve sveči. Posebno lepo pa je bil razsvetljen njegov Glavni trg, ves v na-

od njih 1873. leta, so ga sedaj s solznimi očmi spremljali še zadnji košček poti proti njegovemu domačemu kraju — preko Soče in Ladre k Sv. Lovrencu.

Po govoru in žalni maši so ga tu položili v grob tik cerkve na vzhodni strani.

In tako sončni žarki vsako jutro najprej posijejo na njegov grob, v katerem sedaj počiva sredi naših prelepih planin.

NAJVEČJA KNJIZNICA NA SVETU

bo državna javna biblioteka Saltykov-Ščedrin v Leningradu. Doslej šteje nad 7.000.000 zvezkov, zdaj pa jih dobi še 2.5 milijona iz zaloge v bivši Peter-Pavlovi trdnjavi. Nova pridobitev obsega knjige iz vseh področij vede v ruščini in tujih jezikih. S svojimi 10.000 snopiči bo to prva biblioteka v Sovjetiji, pa tudi na planetu. k.

PRVI ZLATI KVARC V JOHANNESBURGU

To mesto šteje 50 let. L. 1886 je ubožen zlatosledec, George Walker, pohajkoval okoli svoje hiše, zgrajene na »veldu« v Transvaalu. Zdajci trči z nogo ob skalo. Skloni se in pobere kamenite kepe. Bil je zlatonosni kremenjak. Nese ga domov, ga opere in preseje: zlat prah leži na stenah skledice. Prihodnji teden je vse drlo tja. Deset tisoč iskalec je pritisnilo v pokrajino. Do danes je prišlo 150 milijard zlata

iz transvaalskih rudnikov. Johannesburg ima do 400.000 duš, premore svoje donebnike, klube, univerzo. Močno življenje ga prešinja. Čudovita bogastva so zrastle na njegovih podtalnih zakladih. Walker je umrl siromašen.

BARVE PROTI HRUPU

Na modernega meščana navaľujejo skoraj neprestano vse mogoče vrste hrupov. Znanost in oblasti jih pobijajo, kakor vedo in znajo. Najnovejši poskus v tem pogledu predstavlja izdelava barv zoper hrup. S temi barvami se pleskajo stene stanovanj, letalskih kabin i. t. d. Vsebujejo namreč plutovino v prahu, plutovina pa je zelo dober blažilec hrupa. Takšna barvna prevleka je neprepeljiva posebno v primerih, kjer morajo biti stene iz tehničnih ozirov, n. pr. pri letalih, čim tanjše. Nove barve pa ne pomenijo samo izolacijo pred hrupom, temveč tudi pred vročino in mrazom.

IZ ZGODOVINE PSIHIATRIJE

Šef primarij v p. DR. FRAN GOSTL

N A D A L J E V A N J E

Umobolne so zapirali tudi v posebna zavetišča, saj je potreba zahtevala to, četudi so te umobolnice nastale relativno pozno. Ti zavodi so se pojavili najprej v muslimanskih državah. Iz tedanje Španije pod arabskim gospostvom so se razširili po sosednji Italiji in Franciji, kjer so se sčasoma ustanavljali večji zavodi. Tako v tedanji papeški državi v Rimu 1554. Seveda ti zavodi niso bile bolnice v modernem smislu. Umobolne so oskrbovali skupno z drugimi bolniki in hiralci. Cesar Jožef II. je dal na Dunaju sezidati izključno oskrbi umobolnih službe poslopje v obliki okroglega stolpa, ki stoji še danes kot skladišče, ker je bilo zgrajeno preveč trdno, da bi ga demolirali. Hudomušni Dunajčani so mu dali ime »kolač cesarja Jožefa«.

Ozek koridor je vodil v posamezne celice. V vsakem od treh nadstropij jih je bilo 28. Težka vrata z malimi zamrežnimi okenci so vodila v te stanice, ki so jih razsvetljevala mala zamrežena okna. V kotu je stala latrina, v katero je bolnik opravljal svojo potrebo. Težak posteljnjak s slamnjačo in plahto, to je bila vsa oprava. Pozimi so stanice razgrevali z Meissnerjevo zračno kurjavo. V tleh in na steni so bili vdeleni železni obroči, v katere so se zapenjale verige, ako so smatrali za potrebno z njimi krotiti preveč razburjene bolnike. Mirni bolniki so se sprehajali na malem vrtu okrog stolpa. Ta zavod je bil 1794. odprt.

Tudi v Pragi je bila sezidana slična manjša umobolnica s stanicami ob obeh straneh dolgega hodnika. Celic je bilo 57, opremljenih slično dunajskim, le

K. L. HONNEGGER

JESEN (radiranka)

da so se segrele skozi odprtino v vratih od dveh peči na hodniku. Mirni bolniki so se oskrbovali v hiralnici. Na Češkem so se oskrbovali bolniki v raznih adaptiranih nekdanjih samostanih, pozneje so se gradili veliki moderni zavodi, isto tako na Moravskem in 1889 v Opavi. Na Češkoslovaškem imajo danes vzorne najmodernejše zavode.

Tudi Nižja Avstrija ima vzorne zavode v Gugingu in Maeröcklingu. Dunaj je 1854 dobil nov velik zavod v parku devetega okraja. 1907 pa so zgradili velik moderen zavod »Steinhof« in vanj preselili bolnike.

Feldhof v bližini Gradca je bil od 1873, pozneje z mnogimi novimi paviljoni povečan zavod za Štajersko, v katerem so se zdravili in oskrbovali mnogi Slovenci. Hrvati imajo Stenjevec pri Zagrebu od 1861, pozneje znatno povečan. Nova zavoda v Gorici in Trstu sta (od 1910) sprejemala tudi ondodne Slovence. Na Kranjskem so umobolne oskrbovali v bolnišnici (bivšem samostanu), ki ga je odpravil cesar Jožef II.). Šele 1881 so otvorili blaznico na Studencu. Po razsulu se je moralo vedno večje število bolnikov oskrbovati v poslopju bivše prisilne delavnice v Ljubljani, otvoril pa se je

nov zavod v Novem Celju in nov paviljon na Studencu.

Tako vidimo, da se je oskrba umobolnih v zavodih pričela zelo kasno, da je tudi tedaj bila prav za prav le nekaka ječa, ki se je s časom pretvorila v bolnišnico, oziroma zavetišče, kjer se bolniki zdravijo, kjer se lažje oboleli navajajo v razna dela, kjer se jim nudi tudi nekaj razvedrila in zabave. A poleg zavodov se je v raznih deželah uvedla tudi familijarna oskrba bolnikov, ki se pri tujih rodbinah pod nadzorstvom zdravnikov udeležujejo svoobodno v raznih kmetijskih in rokodelskih opravilih. Tudi za bebasto otroke so posebni zavodi, kjer dobijo po možnosti tudi nekaj izobrazbe in usposobljenja za razna lažja ročna in druga dela.

Usoda umobolnih se je sedaj zboljšala. Nikjer ne trpe niti najmanjših nasilnosti, skušajo se usposobiti in privaditi na razna dela, kar je najboljši lek.

Seveda ne smemo pozabiti, da so zlasti nekateri bolniki zaradi razburjenosti in zaradi bolezenskih (zlasti preganjalnih) idej drugim nevarni in je torej njih internacija potrebna, da so drugi samim sebi nevarni zaradi samomorilnih namenov in torej prav tako potrebni internacije.

PIDGIN IN BICLAMAR

»Pidgin-angliše« je kitajsko-angleški trgovski jezik. Naziv je potvorjen iz angleške besede business = kupčija. Glavna značilnost te žlabudravščine je to, da eer povsod govori kotl. n. pr. green (grin, zelen) je kilin. Po nekih otočjih, n. pr. Novih Hebridah ali Fidžih in v Papuaziji, rabijo anglosaksonski trgovci ali vojaki čiribirščino, zmešano iz desetih različnih jezikov, kjer pa prevladuje angleščina, seveda silovito spakedrana. Govorici pravijo bichlamar. Odkod ta naziv? V južnih morjih je znana holoturija — po malajsko irepang — in po naše, brizgat, srbohrv. tob. ki mu pravijo Francozi biche de mer ali bëche de mer. To naj bi bil izvor za ime latovščine bichlamar. En sam primer iz nje: »Pifa« pomeni govedino, ali točneje govejo konservo. Očividno gre za angleški »beef«, natisnjen na škatlah železne rezerve, kakršne hranijo vojaki za najhujšo silo. Pa tudi v zameno. kot drož, služijo take škatle. Izvozna trdka iz Sydneyja jih je pošiljala mislonarjem in lepila na gornjo stran podobno duhovnika s cilindrom in salonsko suknjo. Te konselve so dosegle velikanski uspeh. Domačini so se kar pulili zanje. Mi-

slonarji so se veselili dobička vse do dneko so zvedeli, da Papuanec tako z radošjo papajo »pifor« v zmojni veri, kakor bi bila to človečina.

J. D.

NIPONSKO TIHOTAPSTVO NA KITAJSKEM

Po uradnih izjavah so niponski tihotapci od 1. 8. 1935 do 31. 3. 1936 na severnem Kitajskem utihotapili toliko cigaret, nega papirja in sladkorja, da sta carinarnici v Tien Tsinu in Cinvangtau oškodovani nekako za 850.000 sterlingov. Omenjena pristana sta od 1. 4. do 5. 5. utrpela 10 milijonov dolarjev po istih krivcih. Od začetka maja jih zadene vsak dan 400.000 dolarjev upadka pri dohodkih. Tihotapstvo se širi na vedno večje število predmetov.

Nadaljevanje Debeljakovega potopisnega kramljanja »Muta—Marbeg—Maribor« bo izšlo iz tehničnih razlogov v prihodnjem zvezku.

Popravi: V zadnjem zvezku čitaj pod sliko na str. 300 pravilno: K. Hynek Macha, na strani 297 pa namesto »vsebinac«, usedlina.

V Č E Š K E M R A J U

(SLIKA PESNIKA K. H. MACHE)

DR. IVAN LAH

Da nimamo Slovenci prave podobe svojega največjega pesnika, je kriva Prešernova komodnost, saj takrat nam ni manjkalo dobrih portretistov in Langus bi ga bil gotovo sam lepo oveko-večil. Tako pa je smrt prehitela pesnika in slikarja. Isto se je zgodilo Prešernovemu prijatelju Machi. A Macha

je umrl star 26 let in kdo bi takrat mislil na smrt in na portrete!... Zato imajo slikarji in kiparji pri obeh pesnikih mnogo dela, da bi nam predstavili njuno pravo podobo. V Pragi je bila letos cela razstava Machovih kipov in slik, o čemer nam je poročal B. Borko v »Slov. svetlu«.

Ko sem prevajal »Maj«, me je zelo

TRIJE MUŠKETIRJI

ALEKSANDER DUMAS ST. © ILUSTRIRAL NÖRRETRANDERS © PONATIS NI DOVOLJEN

KRALJEV PRIHOD

Prestolonaslednik, ki je sedaj vodil obleganje, ni mogel opraviti ničesar. Njegov nesiguren nastop ni mogel prepoditi Angležev z otoka Ree, odkoder so napadali trdnjavo Saint-Martin in utrdbo La Pree, dočim so Francozi oblegali La Rochelle.

Kralj, ki je bil že nestrpen, je pravkar prispel s svojim spremstvom in z 10.000 možmi v taborišče. Pred njim in

za njim so jezdili njegovi mušketirji.

D'Artagnan je pozdravil svoje prijatelje in gospoda de Trevillea, ki ga je takoj prepoznal.

zanimalo vprašanje, ki se je baš takrat reševalo tudi v češkem umetniškem svetu: kakšen je bil pesnik »Maja«?

Edina slika nam je ohranjena v oltarji sliki na Valdštynu, kjer je stal pesnik kot model prijatelju-slikarju, ko je slikal sv. Janeza Krstnika. Rad bi bil videl to sliko, toda Valdštyne je daleč od Prage. In vendar...

Nekega dne se je pojavila v Pragi znana ruska slovanofilka Tatjana Ivanovna Durdina. Na njenih potovanjih po slovanskem svetu jo je zaneslo tudi v Ljubljano, kjer se je sprijateljila

z našo znano rusofilko gospo dr. Jenkovo. Poslej je preživela več počitnic na Bledu in zvečer smo imeli pogosto priložnost, da smo v njeni družbi reševali razna slovanska vprašanja. In sedaj jo je nenadno prineslo v Prago. Bila je to dobra ljubezniva gospa, precej težka, kar se tiče telesne obilnosti, a tudi glede na bogastvo, saj je baje razpolagala z milijonskim premoženjem.

Bil sem torej veselo presenečen, ko me je nekega dne povabila k sebi v hotel de Sax, kjer se je ustavljala sa-

VESELO SVIDENJE

Po končanih sprejemnih ceremonijah so se naši prijatelji veselo objeli. »Zares,« je rekel d'Artagnan, »prišli ste baš v pravem času. Mislim, da je kosilo še gorko. Mar ne, gospodje?« se je obrnil h gardistoma, ki ju je nato predstavil svojim prijateljem.

»No, poglejmo! Zdi se, kakor da ste na kakšnem krajšem morskem potovanju!« je menil Porthos.

»Vendar nimate dam s seboj?« je vprašal Aramis.

»Ali imate tu sploh kaj vina?« je pozvedel Athos.

»Seveda! Imamo vaše...«

»Naše?« je vprašal Athos, začuden.

»Da, vaše vino, ki ste nam ga poslali!«

»Ali smo mar poslali vino?«

»Seveda, saj vendar veš — anžujsko vino!«

»To pa dobro poznam!«

»Tvoja najljubša znamka!«

»To se pravi, kadar nimam sekta ali šambertina!«

mo najvišja aristokracija, in mi je razkrila svoj načrt.

»Ali veste kam sem namenjena, Ivan Ivanovič?«

»To me zelo zanima, Tatjana Ivanovna.«

»V Mnichovo Hradište... ali se spominjate na prof. Šebora.«

»Da.«

»Vidite. Njegov brat je v tem mestu župan. Povabili so me. On je velik slovanofil. Tam v bližini živi poslanec Dyrich, tudi velik rusofil...«

»To ime poznam,« sem vzkliknil in

se spomnil na zgodbo, ki je Tatjani Ivanovni nisem mogel zaupati.

»On sestavlja vseslovansko stenografijo.«

»Da, celo Ivan Savič, je nekoč iz Prage pobegnil k njemu, kot je pravil.«

»Vidite, tja sem namenjena. In vi pojdete z menoj. Potem odidem na odih v Sedmihorke. To se imenuje češki raj.«

»Vem, vem, to je blizu Turnova.«

»Pravijo, da je tam zelo lepo. Mene zanima Mnichovo Hradište tudi zato, ker je bil tam kongres, na katerem je

OPREZNOST

»No, če nimamo ne sekta ne šamberlina, se moramo pač zadovoljiti z mojimi!«

»Tako, ti si se zaljubil v anžujsko vino? Dober poznavalec se mi zdiš!« je rekel Porthos.

»Ne, ne. Saj sem vendar dejal, da ste mi vi poslali to vino!«

»Mi?« so zaklicali soglasno trije mušketirji.

»Seveda, ali točneje povedano, vaš branjevec Goudeau.«

»No, naj bo odkoderkoli, glavno je, da je dobro. In če je dobro, pijmo ga!«

»Ne!« je rekel Athos odločno, »ne bomo ga pili, dokler ne vemo, odkod je!«

»Prav imaš, Athos!« je dejal d'Artagnan. »Torej nihče od vas ni naročil branjevcu, da mi pošlje vino?«

»Ne, nihče. Ali ga je poslal po našem naročilu?«

»Tu je pismo,« je rekel d'Artagnan in ga izročil tovarišem.

bil tudi ruski car. To je bilo menda l. 1827. Mogoče je tam po njem še kaj spominov.«

»Za take spomine imajo posebno mala češka mesta dosti smisla. Pri nas smo celo v Ljubljani le malokaj ohranili izza kongresa.«

»Dobro torej, na svidenje jutri zjutraj ob sedmih na kolodvoru.«

Drugo jutro je brzel vlak iz Prage v jasno pomladansko jutro proti severu mimo Mlade Boleslave ob reki Jizeri po razkošno lepih dolinah, proti Mnichovemu Hradištu. S Tatjano Ivanov-

no sva uživala lepoto majskega jutra in svežih zelenih pobočij ob Jizeri, ko je naenkrat neprijetno presenečenje zmotilo najino radostno razpoloženje. »Ivan Ivanovič, ali imate kaj denarja s seboj?« me je nenadoma vprašala Tatjana Ivanovna.

Bil sem v zadregi. Študent pa denar! A čemu to, ta indiskretnost?

»Veste: pripetila se mi je mala nezgoda: denar sem pozabila v hotelu...«

Vraga, denar je pozabila! Ta ženska pozabljivost!... In jaz sem mislil, da potujem z milijonarko, ki bo trosila

HITRIH NOG

»To ni njegova pisava,« je rekel Athos. »Dobro jo poznam, ker sem z njim pregledal njegove knjige pred našim odhodom.«

»Pismo je potvorjeno!« je izjavil Porthos, »ker nihče od nas ni bil zaprt!«

D'Artagnan je prebledel ter se pričel tresti po vsem životu.

»Kar prestrašen sem,« je rekel Athos

»Kaj pa je?«

»Hitro pojdimo, hiteti moramo!« je

odgovoril d'Artagnan. »Strašno misel imam v glavi. Ali je to spet maščevanje te preklete ženske?«

Zdaj je pobledel tudi Athos. D'Artagnan je teklen proti branjeriji. Trije mušketirji in oba gardista so pohiteli za njim.

darove okoli sebe.

»Imam deset kron,« sem rekel, »a to ne bo dovolj.«

Deset kron je bilo za študenta takrat bogastvo, a za milijonarko premalo.

»Zakaj, mislite, da ne bo dovolj?«

»Treba bo dajati napitnine in darove. Gotovo nama bodo pokazali vse, kar imajo: šole, muzeje, zavode, to je pri njih navada. In povsod je treba kaj darovati v ta ali oni namen. Ako bova kam povabljena, zopet ne gre brez napitnin. Kako bi pa izgledala in kaj bi si mislili o vas!«

»Mislite? A jaz mislim, da je dovolj, če si pridržite, kolikor stane vlak do Sedmigorek, drugo bova porabila za to, kar pravite. Iz Sedmigorek bom brzojavila v Prago.«

»Ne bo dovolj. Pomislite: oni vendar vedo, kdo ste. Zato pričakujejo kaj več.«

»In kaj vi svetujete?...«

»Mislim, da bi bilo najbolje, da zapuša svojo zadrego županu...«

»Ne, to ne gre...«

»Potem je bolje, da se vrneva.«

»To ni mogoče: oni naju pričakujejo.«

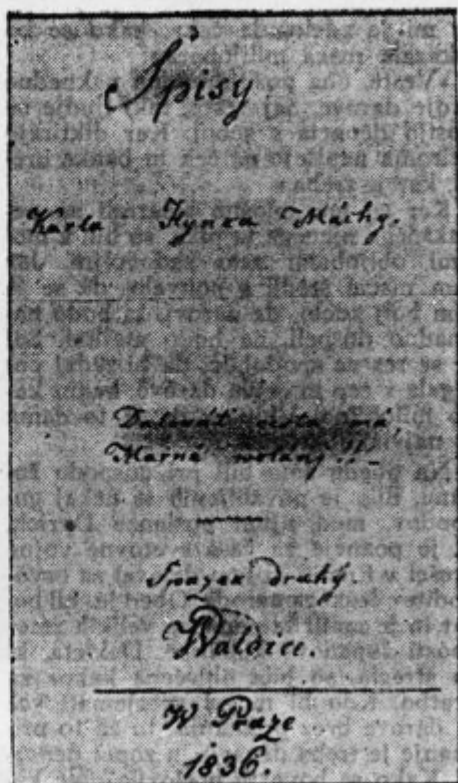
»Verjemite, da brez denarja ne moreva...«

»Veste kaj, Ivan Ivanovič, uredite vi to stvar, kakor hočete. Mogoče ne bo potreba...«

Uredite vi to stvar!... Lepa beseda! Ko bi mi izročila svojo denarnico! Potem bi se nihče ne pritoževal, da sva umazana. A zdaj! S temi desetimi kronami predstavljati milijonarko!...

Vlak je bežal ko vrag. Zdaj zdaj bomo tam. Sto misli mi je švigalo po glavi. Tatjana Ivanovna pa je na videz povsem mirna gledala skozi okno kakor da je vse v redu!... O ti milijonari, brezskrbni. Niti za svoj renomé se ne boje. Zvižg. Lahni, sunki. Kretnice. Prvi znaki postaje. V ozadju belo mestece. Mnichovo Hradište! Vlak stoji. Tu smo.

Pri izstopu iz vagona je gospa Tatjana potrebovala precej opore. A med tem je že prihitel po peronu dr. Šebor in za njim še nekaj gospodov. Slavno sten sprejem! Govor! Tri deklice prihajajo s šonkom. Ne bo dovolj deset kron! Počasi stopamo proti izhodu. Zunač čakajo ekipaže. Kar so mogli, so spravili skupaj, da izkažejo svojo pozornost! Tatjana Ivanovna je sedla v

Izdaja Machovih apisov l. 1836.

županovo kočijo, jaz sem se vozil v družbi nekega mestnega svetnika.

In začel se je program, po vrsti, kakor je bil določen: najprej na magistrat, da se vpišemo v knjige za goste (tu bi bilo treba nekaj odriniti za mestne uboge), nato v skromno muzejsko zbirko, (zopet dar!), nato v ženske šole, kjer so nam razkazali krasna ročna dela (tu bi se spodobil prispevek za revne učenke), potem vožnja po mestu in okolici, da vidimo, do kod so pridri Prusi l. 1866. Tatjana Ivanovna je sprejemala vse te dokaze bratstva in ljubezni popolnoma brezskrbno, kakor da ni treba nikjer pokazati kake milijonarske darežljivosti. Zato sem bil jaz tembolj v zadregi. Kar se tiče onih deset kron, sem vedel, da bo komaj za kočijaže. Tu ni nikakega izgovora! Brez napitnine bi kočijaž pljunil za nami in si svoje misli o ruskih milijonarjih... A kam z drugimi? Glavna stvar je, da se zdaj izmažemo! Zato sem povsod porabil kako ugodno priliko in pošepetal temu ali onemu, ki

se mi je zdelo, da čaka, kako se bo izkazala ruska milijonarka:

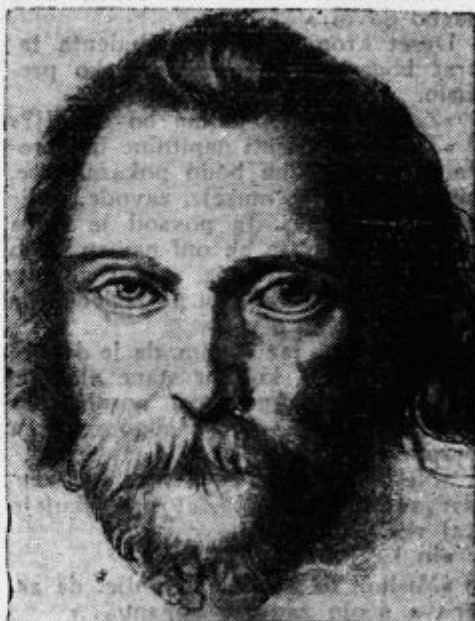
»Veste, ona pošilja vedno naknadno svoje darove. Saj veste, taki ljudje ne nosijo denarja s seboj. Kar diktirajo oziroma napišejo na ček in banka uredi, kar je treba.«

Ker so me splošno smatrali za nekakšnega njenega tajnika, so bili z mojimi obljubami zelo zadovoljni. Jaz sam nisem štedil s pohvalo, da se je tem bolj zdelo, da darovi, ki bodo naknadno dospeli, ne bodo majhni. Saj bi se res ne spodobilo, da bi sedaj posegala v žep in delila darove, kakor kako miloščino. Vidi se, da je to dama iz najvišjih krogov.

Na obedu smo bili pri gospodu županu. Bilo je povabljenih še nekaj gospodov, med njimi poslanec Dyrich, ki je pozneje za časa svetovne vojne prešel v Rusijo in tam deloval za osvoboditev češkega naroda. Obed je bil bogat in je nudil vse dokaze velikih zmognosti županove kuharice. Dekleta, ki so stregla, so bila oblečena kakor za svatbo. Kdo bi mogel sprejemati vse te darove brez priznanja! In za to priznanje je treba denarja in zopet denarja. Kako se bova tu poslovila? Ne kaže drugače kot z lepo obljubo... A kako? Ah, izrabimo malo žensko ničemurnost. Ob ugodnem trenutku sem zadržal eno iz deklet pri vratih in ji pošepetal, da ruska gospa najraje pošilja dekletom naknadno iz mesta kakke darove: robce, zlatnino ali kaj takega. Marenka je kar zardela od veselja in hitela pripovedovat v kuhinjo, kaj jih čaka.

Mi pa smo se poslovili, sedli zopet v kočije in se odpeljali na slavi Wallensteinov grad, ki se dviga nad Jizero. V dolini pod njim leži kloster z velemlini gospoda Dyricha. Grad je še poln spominov po slavnem vojskovodji. Tatjano Ivanovno so starine zelo zanimala. Stari sluga nam je odpiral in zapiral vrata ogromnih sohan. Tu ne bo mogoče opraviť z obljubami. Pač! Saj se Tatjana Ivanovna lahko vrne čez nekaj dni, ker jo vse tako zanima. Stisnil sem staremu slugi eno krono in mu namignil, da se bo vrnila ruska gospa čez nekaj dni sama, da si ogleda natančneje nekatere starine. Sluga je bil s tem zadovoljen in se je hvaležno priklonil češ: razumem...

Pozno popoldne so hitele naše kočije zopet proti kolodvoru... Oddahnili

Glava Janeza Krstnika na Valdštynu, portret pesnika Mache (prim. sliko v prejšnjem zvezku Zisa)

sem se. Situacija je bila rešena. Imel sem še denar za kočijaže in za vlak.

Slovo na kolodvoru je bilo prisrčno.

In zopet je brzel vlak po zeleni pokrajini in v somraku majskega večera se je dvigal pred nami z gozdovi obraščeni greben, nad katerim so se belile velike skale starih razvalin. In tam na vrhu je Valdšty. Tam je slika Janeza Krstnika, ki ima obraz pesnika Mache.

Zagledal sem se v ta cilj svojega hrepenenja tako, da sem komaj utegnil odgovarjati Tatjani Ivanovni na njena vprašanja.

»Kako ste izhajali z denarjem, Ivan Ivanovič?«

Povedal sem na kratko.

»Vse je v redu. Nekaj bo treba še naknadno poslati...«

»Kako naknadno?...«

»No, ko se vrnete v Prago...«

Tatjana Ivanovna je resno pogledala.

»A tako?...«

Bil je že večer, ko sva dospela v Sedmigorke. Sredi visokih dreves v bujnem pomladanskem zelenju se je dvigal hotel, ki je imel na sebi nekaj starinskega. To je torej letošišče...

Obdala je ves kraj čudovita majska noč. Gotovo je to lepoto tu doživljal tudi pesnik s prijateljem slikarjem. Od takrat je že skoraj sto let...

Zjutraj sem bil na vse zgodaj pokoncu. Stopal sem po peščenih stezah navzgor med gostim gozdnim drevjem, ki ga je pretresalo petje tisočerih ptičev. Ves ta košati greben je iz peščenca, zato ni čuda, da so razni umetniki, izletniki in zaljubljeni vrezali v peščene skale razne podobe, črke in druge spomine. Tudi stopnice so vsekane do vrha...

Narod, ki ljubi svojo domovino, gleda v nji svoj raj.

Tudi češka himna poje, da je vsa češka zemlja »zemsky raj to na pohled«... Toda opravičeno je ta pokrajina dobila še posebej ime »češkega raja«. Ne bom ga popisoval. Razgled po okolici tega majskega jutra je bil nepopisen. Duša, glej in uživaj! Na cilju sil Radost v mojem srcu je bila brezmejna. Obdaroval sem vse in pred menoj stoji Valdštyň. Z njegovega oltarja se žari v jutranjem svitu podoba Janeza Krstnika...

Res, kje se skrivajo podobe pesnikov!

Ko sem se vrnil, sem našel Tatjano Ivanovno že na vrtu. Tudi ona je uživala pomladno jutro. Pred njo je ležal zapisnik z naslovi...

Vrnil sem se še isti dan v Prago. Vlak je drdral ob pobreežju Jizere. Pred mojimi očmi je lebdela podoba pesnika, obdana z okvirjem češkega raja in njegovih lepot, polnih stoletnih spominov.

K. Rang: POGLED V DOLINO

IZ LITERARNEGA SVETA

NICOLAS BOILEAU

(1636 — 1711)

Dne 1. novembra je minilo 300 let, odkar je zagledal luč sveta v Parizu zakonodajec francoskega Parnasa, torej brat s Corneillevim »Čidom«. Kot 15. dete je ob rojstvu spravił svojo mater na boljši svet. On sam pa je ostal do konca ne- oženjen. Po dovršenih pravnih naukih se je docela posvetil leposlovju, posebno pesništvu. L. 1666. je po Horatijevem zgledu objavil »Satire«, ki so znelo ve le po lični obliki in duhovitosti. Tudi »Epistole« in »Poetika« sta učinkovali preko državni me j ter postali učenik za esteti-ko. Francosko klasično umetnost je zaključil s tem, da je resnico postavil za edino lepoto:

Rien n'est beau que le vrai: le vrai seul est aimable...

Ker so mu protivniki očitali, da nima domišljije, je zložil komično epsko pesnitev »Le lutrin« (pult).

Poleg Racinea je l. 1677. postal državni historiograf, kmalu nato pa član Akademije. Po značaju je bil ljubezniv, odkrit, nepodkupljiv v sodbi. Ko mu je kralj Ludvig XIV nekoč pokazal nekaj verzov iz svoje kovačnice, jih je državni zgodbo- pisec ocenil: »Sir, Vašemu Veličanstvu ni nobena reč nemogoča: slabe verzze ste hoteli zložiti, pa se Vam je knenitno posrečilo.«

Prvi priimek mu je bil Despréaux. Iz njegovega pseudonima se je nekda j pošalil kardinal pl. Janson. češ: »Vi bi se lepše imenovali Boivin, saj je vino boljše od vode.« (Boileau = Vodopivec, Boivin = Vinopivec). Dovtorni slovstveni kritik se odreže: »Da, monsinjor, tudi Vi bi se lepše imenovali Jean = Farine, kajti moka

je boljša od otrobove» (Janson: Ivan Mekina).

Mnogo njegovih stihov znajo izobraženci na pamet. Eden takih je v tejle zvezci:

Ponosen kmet sem in robata mi je duša,
Z nazivom pristnim imenujem vsako stvar,
jaz mačku maček dem, Roletu pa slepar...

J'appelle un chat un chat, et Rolet un fripon, se glasi v izvirniku verz, ki ga je pred vojno uporabil prof. Šuklje v svoji kritiki kranjskega deželne gospodarstva. Z njim je v črno zadel. Se huje pa je udaril Bioteau, kajti odvetnik Rolet je bil znan kot oderuh. Kmalu se je spravil nad pesnika, ki se je izvil, češ da je mislil krčmarja v pariški okolici; ta vodo vlija v vino. Slučaj je hotel, da je res živel tak brozgač v predmestju. No, njega se je literat laglje otepal kakor zvitega pravdohama.

Romantiki so v 19. stoletju omajali Boileaujev ugled, a podrli ga niso popolnoma. Nili »L'art poétique« vzorec za Edvarda Tavana srčkano didaktično pesnitev: »La sentier du poète«, kar bi po prešernovo imenovali: Nova pisarija?

Toda čas je nehali. Drugače mi utegne kdo zabrusiti Boileaujevo krilatico: Qui ne sait se borner, ne sut jamais écrire, ali po naše:

Kdor si ne ve meja
sploh pisati ne zna.

A. Debeljak.

NOVE KNJIGE IN REVJE

Uredništvo je prejelo:

JANEZ CIGLER »SREČA V NESREČI«. Priredil dr. Rudolf Kolarič. Natisnila in založila Družba sv. Mohorja v Celju, 1936. Cvetja iz domačih in tujih logov 11. zvezek.

RAZORI, list za odraslo mladino, V. letnik, št. 1. Prva številka novega »jubilejnega« letnika vsebuje med drugim: V prašumah na Malajskem polotoku (inž. Ferdo Lupša), Angleški kralj na našem Jadranu (Jože Zupančič). Poslednje ustoličenje (M. Riegl), nadaljevanje Brinarjevega kramljanja o Pavlihi in njegovih vsejih pustolovščinah, Londonski sprehodi (dr. Pavel Breznik) i. dr. Zanimivi so tudi prispevki mladine in marsikaj je dobrega vmes. Letos bodo dobili naročniki »Razorov« ob koncu šolskega leta izvirno slovensko povest. List spretno ureja ravnatelj meščanske šole na Rakeku Torne Gaspari. Izhaja osemkrat na leto in stane din 30.

REJEC DOMAČIH ŽIVALI, leto III. št. 11. Kakor vse številke tega glasila zveze društev rejcev malih živali tako je tudi ta pestra in nudi mnogo poučnetvarine svojim bralcem. Urednik Alf Inkret

nadaljuje svoj članek o osnovanju rejskega središča, C. Zajčeva poroča o kurnici in krmljenju perutnine, J. Hladnik o spoznavanju ovčje volne i.t.d. Tudi zadnja mednarodna razstava plemenskih psov v Ljubljani je dobila svoj odmev v tej številki, ki vsebuje še razne druge zanimivosti in slike. List izhaja mesečno ter se naroča pri upravi: Ljubljana, Karunova ul. 10.

PRAKTIČNE NOVOTE

Oblo rešeto

Dvodelni žični koš, za izpiranje solate niso nič novega. Novota pa je pralno rešeto v podobi krogle z držalom. To rešeto ima tako ozke luknje, da je v njem mogoče oprati tudi drobno sesekljano zelenjavo in jagodno sadje. Obe njegovi polovici se dasta trdno zapreti z bajonetnim zaporom.

Če hočeš rešeto zapreti, zavrtiš zgornji del in če zavrtiš v nasprotno stran, se rešeto odpre. Zaprto rešeto z zelenjavo itd. daš pod vodni tok in ga neprestano obračaš, da se njegova vsebina dobro pretrese in osnaži. Ta priprava pa ne rabi samo za snajenje zelenjave, sadja, mesa itd., temveč ti bo koristila tudi v loncu, če hočeš skuhati jajca, ki jih z enim prijemom dvigneš potem iz vrele vode. Na podoben način lahko kuhaš riž, rezance ali druge jedi, in končno ga lahko uporabiš kot sito za premečkanje, pri čemer pride v poštev seveda samo ena polovica. Ta rešeta se izdelujejo v treh velikostih s premerom 16 do 20 cm.

ZLOČINI V LONDONU

Lani so zabeležili v angleški prestolnici 80.335 hudodelstev, to je 2700 manj ko l. 1934 in 3300 manj ko 1933. Večina so to tatvine, od njih tretjina za manj ko funt vrednosti. 22.391 ali 27.9% zlikovcev je bilo prijetih in kaznovanih. Odstotek je šibkejši ko prejšnja leta. Nadaljnja močno zastopana vrsta kaznivih dejanj so vlomi. Največ pozornosti vzbuja število ubojev in umorov. 23 oseb, starih nad eno leto, je bilo ubitih v Londonu l. 1935, torej enako kot 1934. Sedem morilcev si je vzelo življenje, štirje so bili na smrt obsojeni, 5 obsojenih, a spoznanih za blazne, eden je bil oproščen.

DESET ZAPOVEDI ZOPER HRIPO

Prva zapoved: Utrdi se!

Zavarovati se pred boleznijo je bolje nego bolezen zdraviti. Najboljše zavarovanje zoper hripa pa je utrjevanje, s katerim moramo pričeti dovolj zgodaj in sistematično. Dojenčka nam še ni treba utrjevati, ker reakcijske sposobnosti žilnega sistema pri njem še niso razvite, od drugega leta dalje pa je utrjevanje že priporočljivo. Koža naj pride v dotiko s svežim zrakom, po tej zračni kopeli naj sledi krepko politje s hladno vodo, nato je kožo odrgniti. Mehke, vroče postelje niso umestne. Odrasli naj se utrjujejo še dalje, zračne kopeli naj združi s telovadbo, menjave mraza in toplote naj se ne boji. Vse mrzle procedure, kakor prhe, kopeli in posebno mrzle kopeli nog, naj bodo kratke in vselej naj nato frotiranje napravi kožo sveže rdečo.

Druga zapoved: Ne prehladi se!

Učnjamki sami si prav za prav niso na jasnem, kaj prehladitev pomeni. Gotovo je vsekako, da povzroča hipna ohladitev nepravilnega in neutrijelega telesa, če ji ne sledi močna reakcija. Obolenja posebno v zgornjih dihalih. Bržkone povzroči nenadna ohladitev kože spremembo v razdelitvi krvi, notranji organi dobe nenadno velik dotok krvi, dočim postanejo kože, in sluznice nosa ter grla malokrvne ter bolj dovzetne za okužitev.

Tretja zapoved: Ne boj se prepihal!

Prepih ni sam na sebi nič bolj nevaren od vetra na prostem. Če vladata zunaj in znotraj isti temperaturi, tedaj prepih prav gotovo ne škoduje. Prehlad pa lahko nastane, če vdere v preveč segret prostor hipoma mrzel zrak in zadene telo. V vetru kakor v prepihu je važno, da dihamo skozi nos. Neogreti zrak, ki ga vdihamo skozi usta povzroči lahko vnetja.

Četrta zapoved: Ne požiraj aspirina tjavendan!

Aspirin kakor drugi salicilni preparati učinkujejo v blivetvu tako, da nižajo telesno temperaturo. S tem se tu in tam zgodi, da presekamo začetno hripa, da-li pa je v vseh primerih dobro, to je še nereseno vprašanje. Lahko se zgodi tisto, o čemer so nekaj naivno govorili stari zdravniki: da udari bolezen noter. Vsekako ni brez nevarnosti, če potlačimo infekcijo, ki se je že pojavila. Prehodno ugodje plačujemo tu pogostoma s poznejšim tem hujšim obolenjem.

Peta zapoved: Znoji se!

Prastara je ideja preganjati strupene snovi z znojenjem iz telesa. Dejanako lahko dosežemo s previdno znojilno kuro odvod skozi kožo, razbremenitev notranjih organov in sluznic ter živahnejši obtok sokov. Obilno znojenje pa ni preprosta stvar, to je težko delo za srce in presnovo. Zato si moramo med znojenjem s hladnimi obkladki na glavo prikriti ojašanje, po znojenju pa se

moramo dobro osušiti in počivati vsaj eno. Šesta zapoved: Obkladki naj bodo pravilni!

Vsak obkladek, od preprostega ovitja vratu do ovitja vsega telesa, zahteva neke tehnike, brez katere ni učinka. Vlažno platno ponjavo — hladna ali topla, to ni tako važno — moramo položiti tesno na kožo, plast, ki to pokriva, pa mora pokrivati res dobro in preprečiti zraku dostop do obkladka. To je glavni pogoj, da bo postal obkladek res vroč. Ležati pa mora na koži najmanj eno uro.

Sedma zapoved: Izogibaj se tobaka in alkohola!

Velika zmota je, da tobačni dim razkužuje. Dim samo sluznice gornjih dihal draži. Kaja je zato pri vseh katarjih v nosu, grlu, sapniku i. t. d. absolutno prepovedana.

Kuhano vino in grog kot medicina za znojenje lahko včasih učinkujeta dobro v začetnem štadiju okužitve. Da bi pa alkohol znotraj učinkoval razkuževalno, je zelo dvomljivo. Vroča pijača je pač glavno in bezgov čaj ima isti učinek. Pri motnjah v črevesju je rdeče vino včasih dobro zdravilo za voljo svoje kisline.

Osma zapoved: Inhaliraj!

Najprvo je treba skrbeti za dober zrak. Bolniško sobo moramo dobro zračiti, pri tem pa dosežemo hitrejši in boljši učinek, če okno za kratek čas na široko odpremo, nego če ga pustimo trajno malo priprto. Mrzli zrak naj ne zadene naravnost bolnika s hripa, ta naj se torej dobro pokrije in si da ruho čez usta.

Zrak mora biti v bolniški sobi tudi vlažen. Če nimamo razpršilca, postavimo plitko skledo z vodo na peč ali pa obesimo mokre cunje v sobo.

Če hočemo dihalnim sluznicam dostavi lečila naravnost z zrakom, inhalirajmo z aparatom ali pa nad loncem z vročo vodo, ki oddaja solne pare, eterična olja, n. pr. evkaliptovo olje i. t. d. Za razpustitev sluze je posebno priporočljivo terpenino olje.

Deveta zapoved: Vlezi se!

Bolniki z vročino spadajo v posteljo. Ni junaštvo, če letaš z 39 stopinjami naokrog, in velika je zmota, da postelj človeka slabi. Enakomerne posteljne toplote ne moremo nadomestiti z ničemer drugim. Samo pri zelo starih ljudeh in pri nevarnosti pljučnice moramo paziti. Takšni bolniki naj se v postelji pogostoma obrnejo in večkrat vsedejo.

Deseta zapoved: Pokliči zdravnika!

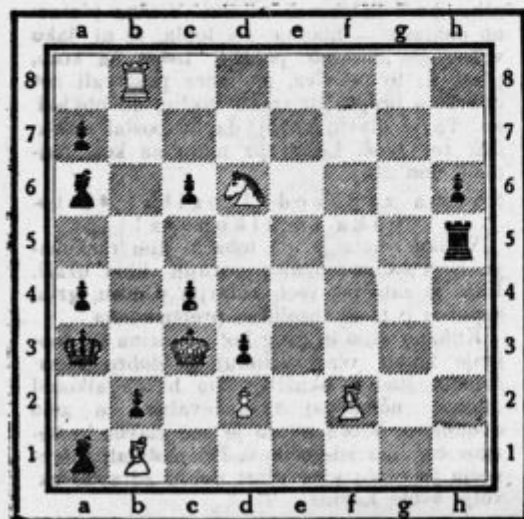
Hripa je dovolj zavrta bolezen, da se utegne končati zelo slabo, tudi če si se nam subjektivno dobro počutil in zato nisi pravočasno pozval zdravnika. Zdravnik bo mogoče tudi še najzanesljiveje povedati, kaj ti je potrebno, da se iz takšnega obolenja izmažeš brez velike škode in čim prej.

(Po razpravi dr. med. E. Jolowicza)

PROBLEM 181

J. Viktor Ulehla

Mat v štirih potezah

U G A N K E

Craesus

XXIV

Na sredi »d« življenje da nekrivim,
Na sredi »t« lahko ga vzame krivim.
(Porodica, perotnica)

XXV

Ena kroge označuje,
dve pri kvantah sodeluje,
tri živalsko je krnilo,
štiri potno bolj živilo.
(R. rep, rep, 'ar, 'ar)

RESTEV KRIZALJKE V št. 17:

Sokol, Kotor, obojam, Vrljaka, loden,
Odrin, odiraš, oproda, navade, bailar,
Vančura, Tiv, tornado, perilo, labora, uli-
tek, Oregon, tepav, vrata, eseles (SLS),
kaolin, raček, ščene — Solon obodar, ke-
div, oterav, la nada, Kropar, old+ria, Ti-
rol, okidan, ranar, Šentrok, obuvalo, čin,
velesa, Tit+ale, olivek, dar+vas, oberoč,
profin, puter, ripeč, ogale, Ana+ne. (Po-
pravi: v 8. pokončni vrsti: avstrijska de-
žela, ne glagol gnati). — Zaradi nanake
v krizaljki to pot ni bil nihče izžreban.

ZA BISTRE GLAVE

283

Koliko vijakov?

Ključavničar bi moral priviti železno plo-
ščo nad neko odprtino. Žvrtal je toliko lu-
kenj v ploščo, da jih je bilo v njej, če bi
šel vsako stran zaše, 5. Nato je šel v trgo-
vino in kupil 20 vijakov. Ali so ti vijaki za-
dostovali?

284

Vojaška zgodba

Dvanajst angleških kolonialnih vojakov
v Indiji bi moralo priti čim prej in isto-
časno iz Pešavarja v Bangi. V eni uri bi
lahko prekorakali 4 milje. Razdalja od
Pešavarja do Bangija je 20 milj.

Eden izmed vojakov je imel prijatelja
s starim avtom in ta mu je z njegovimi
tovariši vred obljubil pomoč. V avtu pa
je bilo prostora le za štiri vojaške, ki je
vozil 20 milj na uro. Mož z avtom je bil
dober računar in je dejal, da bo stvar ta-
ko uredil, da bo vseh dvanajst vojakov ob
isti uri v Bangiju. Napravil pa je stvar
tako, da je vzel najprvo štiri može v av-
to in odredil, naj drugi pešačijo. Prevo-
zil je kos razdalje, odložil svoje štiri mo-
že, da so korakali naprej, sam pa se je
vrnil do tistih, ki so korakali zadaj, vzel
spet štiri može v avto, prevozil z njimi
kos poti, jih pustil nato korakati naprej,
sam se je vrnil k zadnjim štirim i. t. d.,
dokler ni prevozil vse poti do Bangija.
Vse je tako dobro preračunal, da so vo-
jaki res istočasno prispeli na cilj. Odhod
iz Pešavarja je bil ob 12. opoldne. Kdaj
so vojaški dospeli v Bangi?

285

Mnogo pozdravljanja

Če se 14 oseb med seboj poslavlja, ko-
likokrat boš slišal besedo »Zbogom«?

286

Koliko imam denarja?

Petina mojega denarja in 14 din zraven
je toliko, kolikor četrtnina mojega denar-
ja in 10 din zraven. Koliko imam v žepu?

Rešitev k št. 281

(Kocke)

Kocke en kazale 2, 4 in 6 pik.

Rešitev k št. 282

(Sod)

Sod je vseboval 18 veder vode.

UREDNIK IVAN PODRZAJ — TELEFON ST. 3126 — UREDNISTVO NACELNO
NE VRACA ROKOPISOV — IZDAJA ZA KONZORCIJ ADOLF RIBNIKAR —
TISKA NARODNA TISKARNA V LJUBLJANI, PREDSTAVNIK FRAN JEZERSEK
Uredništvo in uprava v Ljubljani, Knafljeva ulica 5 — Mesečna naročnina Din 4,—
po raznašalcih dostavljena Din 5,—